

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تاریخ: .....
شماره: .....
پست: .....
.....

رئیس محترم دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی ارتش
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا... (عج)
رئیس محترم انستیتو پاستور ایران
مدیر عامل محترم سازمان انتقال خون
رئیس محترم مرکز آموزشی، تحقیقاتی و درمانی قلب و عروق شهید رجایی
رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

با سلام و احترام

به پیوست فتوکپی این نامه و دستور العمل اجرایی پایان نامه های دانشجویان دوره های
دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی و دارو سازی مصوب بیست و پنجمین جلسه مورخ
۱۳۸۲/۱۲/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی جهت اجراء ابلاغ می شود.

دکتر عبدالله کریمی
معاون آموزشی و امور دانشگاهی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تاریخ: ۸۲/۱۲/۲۲
شماره: ۸۲/۱۲/۲۲
پست:

**آیین نامه و دستورالعمل اجرایی پایان نامه های دانشجویان دوره های
دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی**

مضوب بیست و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۱۲/۲۲

آیین نامه و دستورالعمل اجرایی پایان نامه های دانشجویان دوره های دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی در ۱۹ ماده و ۱۰ تبصره در بیست و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۱۲/۲۲ مطرح و با اکثریت آراء به تصویب رسید و مقرر گردید:

۱- از مهرماه ۱۳۸۲ به بعد کلیه مفاد آیین نامه و دستورالعمل اجرایی فوق الذکر به جزء موارد ذیل جهت کلیه دانشجویان دوره های دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی صرف نظر از سال ورود به دانشگاه لازم الاجرا شود.

۲- مفاد تبصره ماده ۱ مشمول دانشجویان دوره دکترای عمومی پزشکی که قبل از مهرماه ۱۳۸۲ وارد مرحله سوم دوره دکترای عمومی پزشکی شده اند، نمی شود.

۳- مفاد تبصره ماده ۲ مشمول دانشجویان دوره های دکترای عمومی دندانپزشکی و داروسازی که قبل از مهرماه ۱۳۸۲ حداقل ۱۷۰ و ۱۴۰ واحد درسی را گذرانده اند نمی شود.

رای صادره در بیست و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۱۲/۲۲ مورد تایید است.

دکتر محمدرضا صیبری

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

رای صادره در بیست و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۱۲/۲۲ در خصوص آیین نامه و دستورالعمل اجرایی پایان نامه های دانشجویان دوره های دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی صحیح است، جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر مسعود پزشکیان

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آیین نامه و دستورالعمل اجرایی پایان نامه های دانشجویان دوره های دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی

پایان نامه بخشی از دوره های دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی است که طی آن دانشجو موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما به تحقیق بپردازد.

زمان انتخاب پایان نامه

ماده ۱- دانشجویان دوره دکترای عمومی پزشکی می بایست از شروع دوره کارآموزی تا قبل از شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند. تبصره: دانشجویان دوره دکترای عمومی پزشکی چنانچه موضوع پایان نامه خود را در مدت مقرر به ثبت نرسانند تا زمان ثبت موضوع پایان نامه مجاز به شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی نمی باشند.

ماده ۲- دانشجویان دوره دکترای عمومی دندانپزشکی می بایست پس از گذراندن ۱۲۰ واحد درسی دوره دکترای عمومی دندانپزشکی تا یکسال موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند.

ماده ۳- دانشجویان دوره دکترای عمومی داروسازی می بایست پس از گذراندن ۱۴۰ واحد درسی دوره دکترای عمومی داروسازی تا یکسال موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند. تبصره: به دانشجویان دوره دکترای عمومی داروسازی و دندانپزشکی چنانچه موضوع پایان نامه خود را در مدت مقرر به ثبت نرسانند، تا زمان ثبت موضوع پایان نامه، واحد درسی جدید ارائه نخواهد شد.

انتخاب استاد راهنما

ماده ۴- استاد راهنما به پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای پژوهشی دانشکده مربوطه تعیین می گردد. تبصره ۱: رتبه استاد راهنما حداقل استادیاری است. در موارد استثنایی با تأیید شورای پژوهشی دانشکده می توان از اعضای هیأت علمی مرتبه نیز به عنوان استاد راهنما استفاده نمود. تبصره ۲: در موارد خاص و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده و به منظور انجام تحقیقات بین بخشی دانشجو می تواند بیش از یک استاد راهنما داشته باشد.

ماده ۵- در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک نفر از اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان برجسته پس از تأیید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین می شود. تبصره ۵: سقف تعداد پایان نامه های دوره دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی که به طور همزمان توسط هر استاد راهنما هدایت می شوند از فرمول تقسیم تعداد کل دانشجویان ورودی هر رشته در هر سال به تعداد کل اعضای هیأت علمی دانشکده مربوطه ضرب در عدد ۲ بدست می آید. در دانشکده هایی که تعداد اعضای هیأت علمی زیاد است و با فرمول فوق سقف پایان نامه هر عضو هیأت علمی عدد کمی خواهد شد، هر عضو هیأت علمی براساس مرتبه دانشگاهی وی و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده، حداکثر ۲ پایان نامه دانشجویان با سال ورودی یکسان را به طور هم زمان می تواند راهنمایی نماید.

انتخاب موضوع پایان نامه

ماده ۸- انتخاب موضوع پایان نامه بایستی با هدایت استاد راهنما باشد. ماده ۷- موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت وای محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط گرفته نشده باشد. تبصره ۷: در موارد خاص و با نظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی که ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، ائذ پایان نامه با عنوان و محتوای مشابه بلامانع است. ماده ۸- هر دانشجو باید یک موضوع را بعنوان پایان نامه انتخاب نماید. تبصره ۸: انتخاب موضوع پایان نامه توسط گروهی از دانشجویان (حداکثر ۲ نفر) پس از تأیید استاد راهنما و تصویب شورای پژوهشی دانشکده به شرط رعایت موارد ذیل مجاز می باشد. الف: حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد. ب: تقسیم بندی موضوع تحقیق به گونه ای باشد که هر یک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده دار شوند.

ثبت موضوع پایان نامه

ماده ۹- جهت ثبت موضوع پایان نامه باید مراحل ذیل طی شود. الف: انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استاد راهنما ب: بررسی تکراری نبودن موضوع پایان نامه توسط معاونت پژوهشی دانشکده. ج: تصویب طرح پیشنهادی پایان نامه در گروه آموزشی مربوطه د: ارائه طرح پیشنهادی پایان نامه از طرف گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده

ه : ابلاغ مصوبه شورای پژوهشی دانشکده به استاد راهنما جهت شروع پایان نامه
تبصره : فاصله زمان ثبت موضوع پایان نامه تا زمان دفاع آن نباید کمتر از یکسال باشد.

نخوه نگارش پایان نامه

ماده ۱۰ - هر پایان نامه باید حاوی موارد زیر باشد:

الف : چکیده به زبان فارسی و انگلیسی (اهمیت و زمینه کار، مواد و روش، نتایج و نتیجه گیری)
ب: مقدمه (دلایل اهمیت موضوع پژوهش، اطلاعات کلی در زمینه پژوهش و اهداف پژوهش)

ج : بررسی متون

د : روش کار (نوع پژوهش، محیط و مواد پژوهش، حجم نمونه و روش نمونه گیری، روش جمع آوری اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل داده ها و انواع آزمون های آماری و مراحل انجام کار).

ز : نتایج (استفاده از آزمون های آماری، جداول، نمودارها و بیان نتایج)

و : بحث و نتیجه گیری (بررسی نتایج حاصله، مقایسه نتایج با سایر مطالعات، بررسی علت تفاوت نتایج پژوهش با سایر مطالعات، بررسی نقایص و محدودیت های پژوهش، نتیجه گیری نهایی و ارائه پیشنهادات)

ه : مراجع

ماده ۱۱ - نگارش پایان نامه به زبان انگلیسی با مانع می باشد ولی لازم است علاوه بر چکیده به زبان انگلیسی، چکیده به زبان فارسی نیز داشته باشد.

هیأت داوران

ماده ۱۲ - هیأت داوران که مسئولیت تصمیم گیری نهایی در مورد پایان نامه ها را بر عهده دارند از اعضای زیر تشکیل می شود.

۱. استاد راهنما

۲. استاد مشاور (در صورت وجود)

۳. نماینده شورای پژوهشی دانشکده

۴. نماینده گروه آموزشی مرتبط با پایان نامه

۵. یک عضو از اعضای هیأت علمی یا محققان، متخصصان و صاحب نظران به انتخاب گروه

آموزشی مربوطه

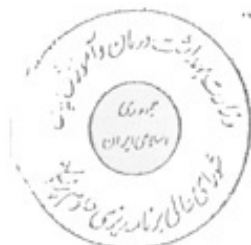
تبصره : مرتبه علمی استاد راهنما و اعضای هیأت علمی باید حداقل استادیاری باشد، در شرایط

خاص پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده می تواند مربی باشد. درخصوص محققان و

متخصصان و صاحب نظران دانشن مدرک دکترای تخصصی الزامی است.

ارزشیابی پایان نامه

ماده ۱۳- ارزشیابی پایان نامه ها توسط هیأت داوران در مقیاس نمره گذاری از صفر تا بیست صورت می گیرد و با توجه به نمرات مربوط به چهار درجه به شرح ذیل متمایز می شوند.

- عالی
  - بسیار خوب
  - خوب
  - غیرقابل قبول
- پایان نامه های با نمره ۱۹ تا ۲۰
- پایان نامه های با نمره ۱۷ تا ۱۸/۹۹
- پایان نامه های با نمره ۱۴ تا ۱۶/۹۹
- پایان نامه های با نمره کمتر از ۱۴

تبصره: پایان نامه هایی می توانند درجه عالی را کسب نمایند که تحقیقاتی بوده و یا در یکی از مجلات علمی معتبر داخل یا خارج از کشور به صورت مقاله چاپ شده و یا اخذ پذیرش چاپ را در این مجلات ارائه نمایند. بدیهی است که ارائه مقاله و یا اخذ پذیرش چاپ مقاله نباید قبل از دفاع از پایان نامه و تعیین نمره نهایی صورت گیرد.

زمان و نحوه دفاع از پایان نامه

ماده ۱۴- کلیه دانشجویان موظف به دفاع از پایان نامه خود در آخرین نیمسال تحصیلی می باشند و چنانچه دانشجوی در چهارچوب سنوات مجاز تحصیلی نتواند از پایان نامه خود دفاع و نمره قبولی کسب نماید، علی رغم اینکه کایسه واحدهای درسی دوره آموزشی مربوطه را با موفقیت گذرانده باشد، اخراج خواهد شد.

ماده ۱۵- نمره پایان نامه دانشجویان دوره های دکترای عمومی دندانپزشکی و پزشکی در آخرین نیمسال تحصیلی ثبت شده و دانشجو از رعایت حداکثر واحدهای مجاز در آخرین نیمسال تحصیلی معاف است. تعداد واحدها و نمره پایان نامه های ۱ و ۲ دانشجویان دوره دکترای عمومی داروسازی در نیمسالی که واحد اخذ شده است و پایان نامه ۳ در آخرین نیمسال تحصیلی ثبت خواهد شد.

ماده ۱۶- زمان فارغ التحصیلی دانشجو، زمانی است که تمامی واحدهای درسی خود را از جمله پایان نامه را گذرانده باشد (هر کدام که مؤخر باشد).

بهره برداری از پایان نامه

ماده ۱۷- کلیه حقوق مکتسب از پایان نامه متعلق به دانشگاه است.

ماده ۱۸- یک نسخه از خلاصه هر پایان نامه می بایست به حوزه معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع جهت بهره برداری و اطلاع رسانی به دیگر مراکز، ارسال گردد.

ماده ۱۹ - این آیین نامه در ۱۹ ماده و ۱۰ تبصره در بیست و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۱۲/۲۳ به تصویب ره - و از تاریخ تصویب کلیه ضوابط و آیین نامه های مغایر با آن ملغی می باشد.

